LEUK KAN BETER

Tussen theorie en praktijk

Monique Deege

Leuk kan beter

- Hoe kun je archeologie structureel in het (basis)onderwijs verankeren?
  - Verdiep je in wat het onderwijs nodig heeft.

Méér dan leuk: de visie achter cultuuronderwijs

Mark Mieras, wetenschapsjournalist, over het effect van kunst en cultuur op kinderhersenen.

Naast al het historisch besef, draagt archeologie bij aan het feit dat kinderen..

- Leren vertrouwen op inventiviteit en experimenten: creatieve hersenen (nodig voor onze kenniseconomie)
- Flexibel in het leven leren staan is nodig voor de jongere generaties
- ..die gemiddeld 11 functies p.p doorlopen en zichzelf een leven lang moeten ontwikkelen.

Rijksoverheid

Onderwerpen > Kunst en cultuur >

Cultuuronderwijs

Cultuuronderwijs is onmisbaar voor de vorming van jonge mensen tot kritische volwassenen. Lessen in literatuur, theater, media of erfgoed zijn niet alleen leuk. Deze lessen zijn ook nodig voor de brede vorming van kinderen. Door cultuureducatie ontwikkelen kinderen hun talenten, maken zij kennis met schoonheid. Ook leren zij de waarde van kunst te begrijpen. Kunst zorgt voor historisch besef en daagt leerlingen uit om een creatieve, onderzoekende houding te ontwikkelen. Ook cultuurinstellingen leveren een bijdrage aan cultuuronderwijs.

Leuk moet beter: cultuureducatie gestimuleerd vanuit overheid

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

- 1. Landelijk beleid

  Regeling prestatiebox primair onderwijs, gelabeld geld > 11,78 euro p/ll per jaar

  Cultuureducatie met Kwaliteit

- 2. Provinciaal beleid
- 3. Gemeentelijk beleid

FONDS VOOR CULTURELE PARTICIPATIE

Archeologie binnen cultuureducatie

Dans	**Muziek**	**Drama**	**Beeldend**	**Erfgoed**	**Literatuur en media**	**Theater**	**Museum**
dansimpro, modern, hiphop, streetdance, werelddans, kinderdans, volksdans	popmuziek, klassieke muziek, wereldmuziek, religieuze muziek	pantomime, teksttoneel, improvisatie, pop/schimmenspel, musical, hoorspel, klucht	2D (tekenen, schilderen) 3D (textiel, boetseren, hout) Digitaal (foto/video)	materieel: (archief)foto's, documenten, (archeologische) voorwerpen, gebouwen landschap immaterieel: (familie) geschiedenis en verhalen, gebruiken, tradities	communicatie verloopt naast taal ook door middel van beelden: leerlingen maken naast literatuur en gedichten kennis met digitale media, ontwikkelen kritisch denken	dans-, muziek-toneel-voorstelling, concert, muziektheater bijwonen op school of in theater, repetitie bijwonen, tour achter de schermen, nagesprek met de makers	kunst kijken, filosoferen met kunst, visual thinking strategies, zintuigen-tour, op speurtocht in het museum
danselementen (tijd, kracht, ruimte, lichaam), compositie, improvisatie, groepsdans, solo	musiceren (instrumentaal, ritmisch, vocaal), improviseren, componeren, analyseren (stijl, opbouw)	improviseren, tekst schrijven, regisseren, repeteren, kijken naar elkaar, scènes maken, inzet attributen, presenteren	Concept-en ideevorming, onderzoeken materiaal (ruimte, kleur, vorm, textuur, compositie), uitwerken, tentoonstellen				

Projectmatig werken

In een project rond een thema of onderwerp kunnen kunstdisciplines en/of deelgebieden goed worden gecombineerd

Vakoverstijgend werken

Kunst- en cultuurlessen kunnen worden ingezet om leerdoelen uit andere vakken te realiseren: bijvoorbeeld taalvaardigheid versterken door zang, praten over kunst, drama; geschiedenis wordt concreet door erfgoed; ruimtelijk inzicht vergroten door tekenen en dans

De doorgaande leerlijn

Doorgaande leerlijn

Een meerjarig onderwijsprogramma waarin bewust is nagedacht over wat, wanneer en hoe wordt aangeboden. De doorgaande leerlijn is de kwaliteitsborging.

Leuk én beter: zoek de ICC-ers op

Cijfers juli 2017

- 7277 basisscholen
- 85% heeft een cultuurcoördinator – sommige zelfs 2 (minimaal 5435!)

Taken ICC-er

- implementatie van cultuureducatie
- Maakt keuzes bij de ontwikkeling van cultuureducatie op school
- Maakt een cultuurplan
- zorgt voor duurzame (structurele) samenwerking tussen culturele instellingen en scholen voor primair onderwijs.

Je moet er wél tijd voor over hebben om 'jouw' ICC-ers van scholen in de buurt op te sporen (of ze via een bestaand netwerk te benaderen)

Archeologie in erfgoed leerlijnen

Doorgaande leerlijn van diverse culturele instellingen www.wiewatbewaartheeftwat.nl
archeologieles voor groep 3/4– aanspreekpunt vandaag: Marjolein v.d. Dries

Archeologie in doorgaande leerlijnen

Den Haag: Doorgaande leerlijn ‘kennismaken met cultureel erfgoed’ groep 1 t/m groep 8 van diverse culturele instellingen www.cultuurmenu.nl – aanspreekpunt vandaag: Monique Deege / Carola Nooijen

Archeologie in cultuuraanbod

Delft: les Sporen uit de grond, groep 5/6 kunstklikdelft.nl/primair-onderwijs/kunstklikprogramma-1

Leiden: diverse lessen van Prae (contactpersoon vandaag: Dorothee Olthof).

https://www.bplusc.nl/onderwijs/Basisonderwijs/Kunst-en-cultuur-op-school.html

Archeologie in cultuuraanbod

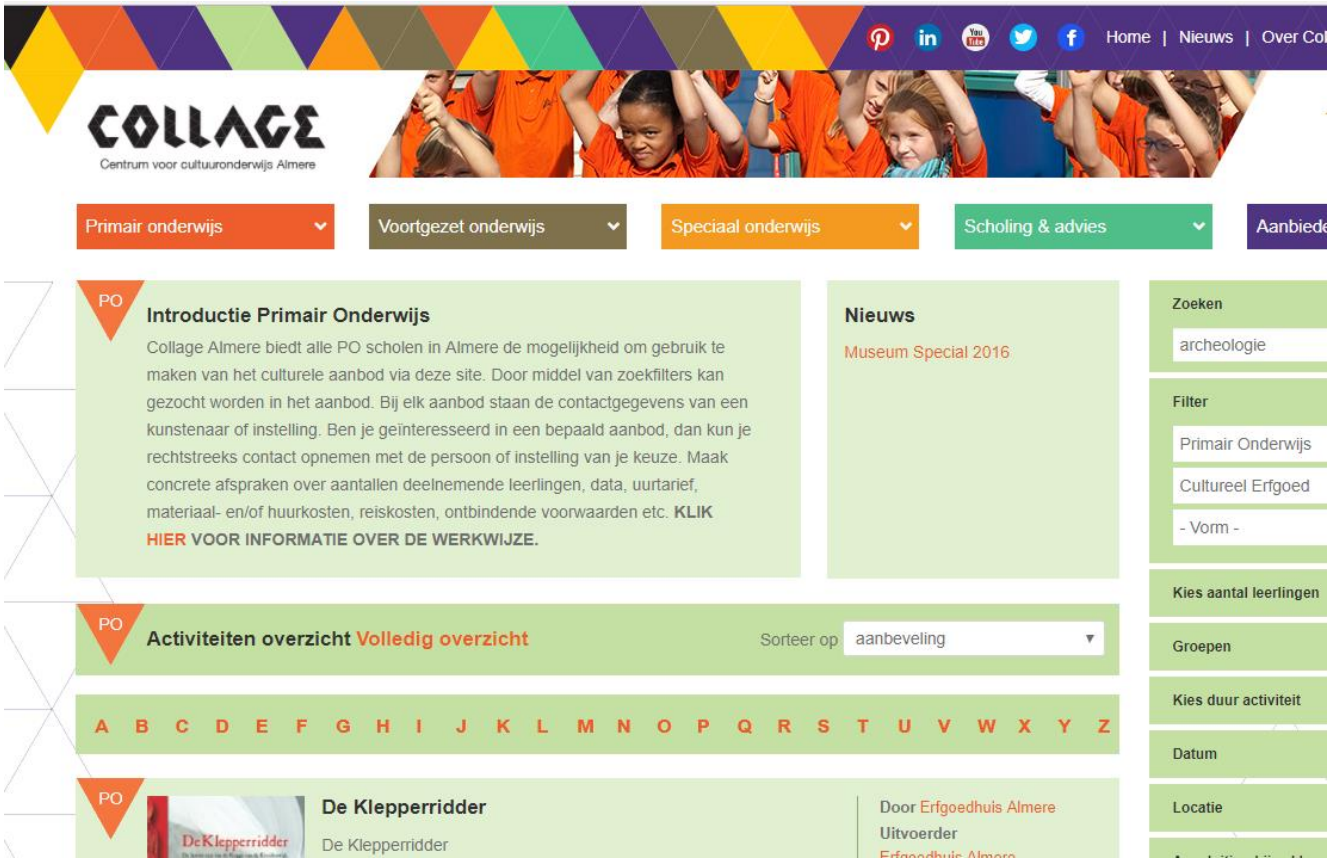

Almere: Culturele koepel Collage biedt lessen aan die los te boeken zijn, hier zitten ook archeologielessen in www.collage-almere.nl – aanspreekpunt vandaag: Iris Toussaint / Birgit van den Hoven

Archeologie in gezamenlijk cultuuraanbod

Den Haag - het complete reguliere lesaanbod in 7 jaar:

- Les voor het Cultuurmenu (groep 7)
- 2 lessen voor Cultuurschakel (groep 3 – 5 en 7/8) + kunstenaar in de klas-optie.
- Locatieles op school ‘Aan tafel! 6000 jaar eten en drinken in Den Haag’ (groep 1 – 8)
- Leskist Haagse Hapjes (groep 5 – 6/7)
- Maatwerk lessen (incl. projecten voor peuters en kleuters, experimenten)

https://www.denhaag.nl/nl/in-de-stad/vrije-tijd-en-recreatie/kunst-en-cultuur/archeologie/educatie-over-archeologie.htm

Archeologie in een leerlijn van school / op projectbasis

- Herhalingsbezoeken van docenten (bijvoorbeeld in Amsterdam)
- Als de Hotspot in een museum staat: combinaties mogelijk met onderwijsprogramma daar (bijvoorbeeld Nijmegen, Amsterdam)

- www.archeohotspots.nl – aanspreekpunt vandaag: Marjolein Woltering

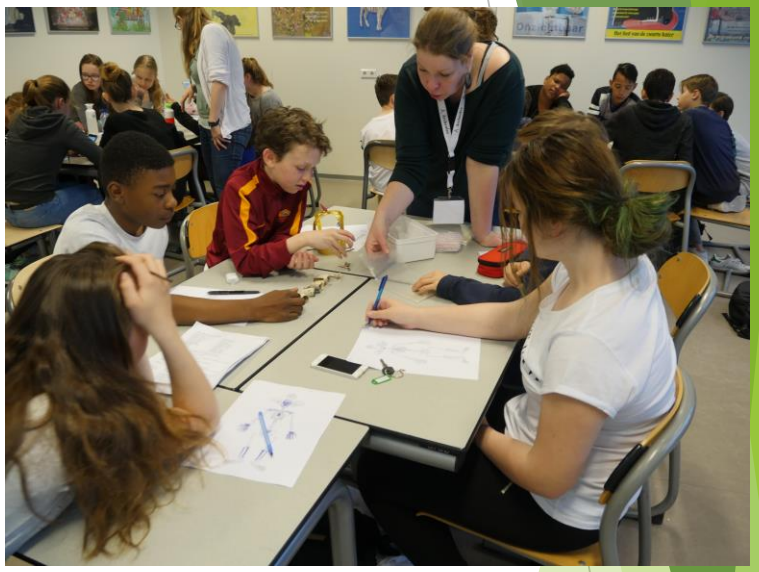

- Projecten op scholen in Brabant / Hoofddorp

Archeoles - aanspreekpunt vandaag: Esther v.d. Brink

Archeologie in bescheiden cultuuraanbod + maatwerk

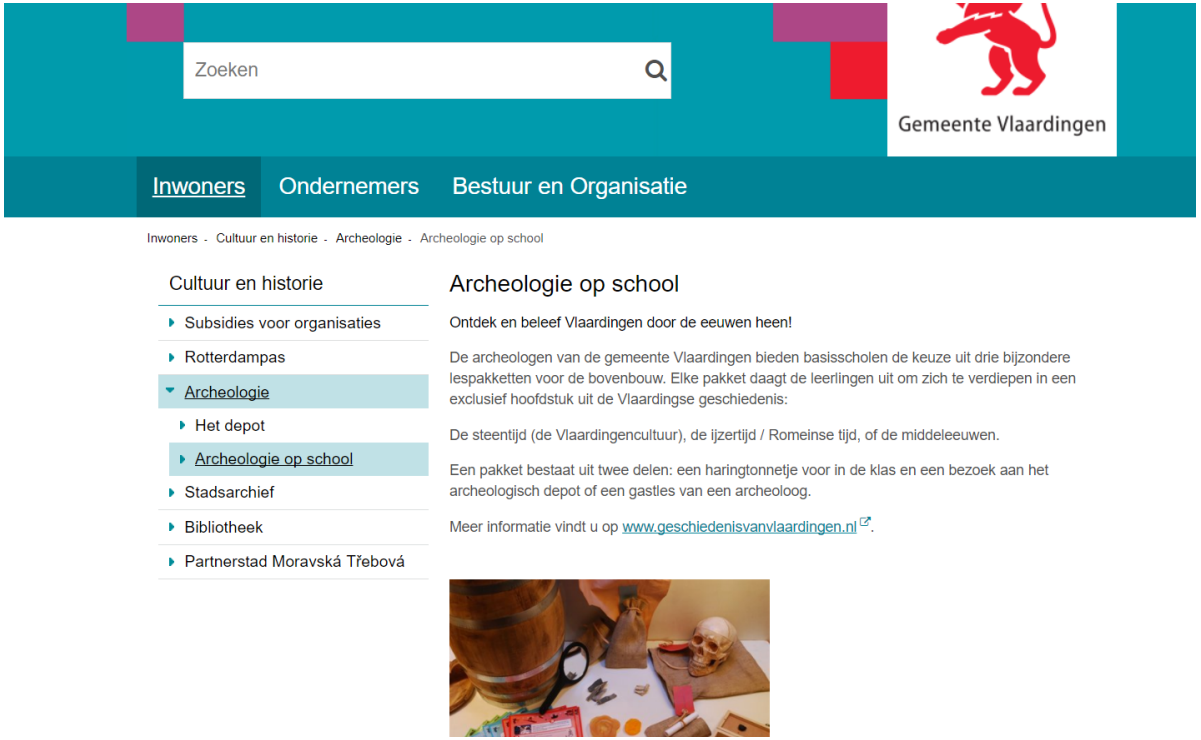

Vlaardingen - aanspreekpunt vandaag:
Carolien van Loon

Leuk kan beter: geldt ook voor de scholen. De scenario's.

0 > **alle begin is moeilijk (snuffelen)**

ad hoc en sporadisch naar een uitje of activiteit op school

1 > **komen en gaan (verbreden)**

de school maakt een keuze uit vast aanbod of doet mee aan een menu

2 > **vragen en aanbieden (verdiepen)**

de school vraagt gericht; daar draait het om

3 > **leren en ervaren (specialiseren)**

de school als instituut maakt plaats voor een geïntegreerde en rijke leeromgeving; leren en ervaren gaan hand in hand.

Archeologie en de scenario's

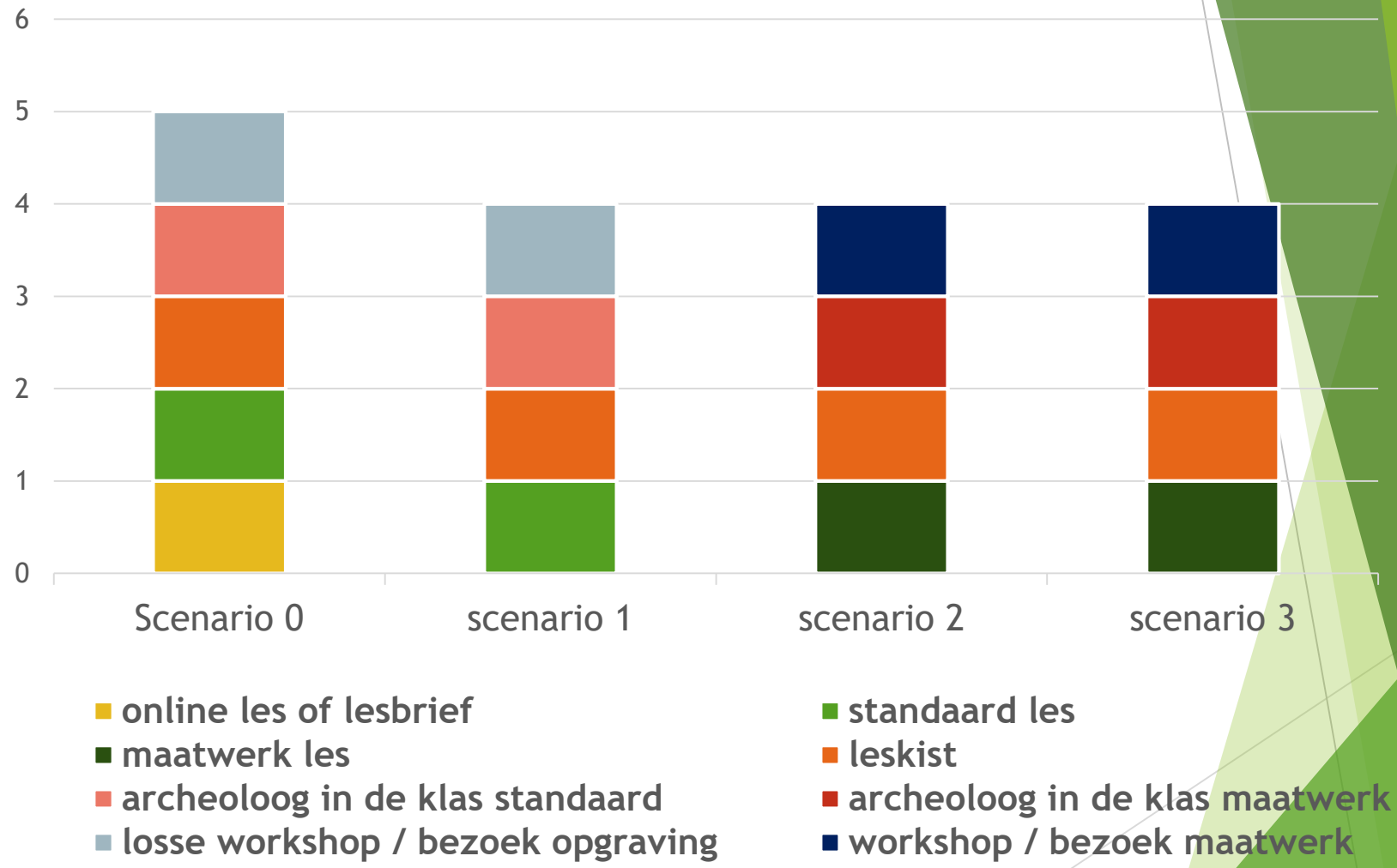

Beter kan nóg beter als..

- In de studie archeologie vakken worden aangeboden die studenten leren om professioneel met onderwijs (en publiek in het algemeen) om te gaan.

Feedback

Waaat??? Lag Ypenburg aan zee???

Echte voorwerpen opgraven /vasthouden, dát is rechtstreeks geschiedenis vasthouden. Heel bijzonder!

Filosoferen over wel of geen parkeergarage onder de Ridderzaal: dat was leuk!

Mijn oma in Marokko heeft ook zulke schalen, hoe maak je die?

Archeologen kunnen enthousiaste verhalen vertellen.

Goed voor de materiaalkennis van kinderen; tegenwoordig is alles van plastic